

Cōtra impugnātes ordi

cecinerūt virginē pariturā xp̄m Ita illi eā peperisse xp̄m filiū dei. **N**ū ex oīti in h̄ solo v̄bo q̄ eēt mater dei oēm exp̄sserūt excellētiā et sup̄eminētiā toti⁹ puritatis et sanctitat. sup̄ oēs creaturā corpālē et spūālē. **Q**uerē ergo ei⁹ sanctitatē p̄ miracula nō esset sane fidei. **N**ec miracula q̄ p̄ eā q̄tidie fiūt ad p̄bationē sue sanctitatis exhibent. nec sanctitati ei⁹ aliqd̄ addūt. h̄ ad manifestāda ei⁹ erga nos immensaz caritatē et pietatē quā habet ad deuote eā implozātes et venerantes.

Contra impugnantes

Carth. quō nō sit ordo cōfirmatus. **H**uc pleriqz eosdē impugnat quō p̄mo nō fuēt cōfirmatus eoz ordo a sede aplice. **E**st plane cōfirmat⁹ et sepe vt patz in plurib⁹ p̄uilegiis et ip̄s statutis. **T**ū dem⁹ locū huic obiecti onis et sub paucis v̄bis dicam⁹. **S**ufficē ad cōfirmatōez cuiuscūqz religionis collegij seu cōgregatōis spūāl vite sanctitatē. hoc ē in seruitio dei virtuosā p̄seueratiā absqz etiā ap̄pbatōe sedis aplice. **E**t hec est ap̄pbatio seu cōfirmatō inuisiblis sp̄itussandī et ip̄i v̄ndictio q̄ docz de oīb⁹. **J**o. ij. **E**t hoc ē qd̄ d̄z **M**at. v. ca. **S**i op⁹ nō est ex deo dissoluet. **N**ec eccl̄ia p̄mitiua imo iā p̄ mltos annos adulta his cōfirmatōib⁹ et approbatōib⁹ p̄rebat. **T**ādē eccl̄ia vidēs cōfusiōnē in religionū multiplicatōe ⁊ heresū pullulatōe stric⁹

nē carth. nō eē cōfirmatū

ad mouens manū tanqz m̄r sollicita reprobauit oēs religiones mēdicātiū. q̄tuor excepti. **N**eqz ampli⁹ aliq̄ religio instituet nisi approbatōe sedis aplice. **D**e religionib⁹ aut̄ antiq̄s nō legim⁹ aliqz approbatōnē exp̄ssā sedis aplice. h̄ eoz vita sc̄a eccl̄ia sciēte et eis vt viris sanctis ⁊ approbatis cōicāte et multa et varia p̄uilegia cōcedente erat eoz plena cōfirmatio. **E**st at̄ carthusiē. or̄do ceteris oīb⁹ antiq̄or exceptis. **B**ēdicti et **D**ugl. ordinib⁹. **F**uit em̄ circa annos añ ordinez **C**isterciē. et p̄ centū. xxx. annos añ p̄dicatores ⁊ mīōres ceterosqz mēdicātes.

Finis

Tractat⁹ m̄grī Joh̄is

Garson Cancellarij parisiē de nō esu carniū **C**arthusiensū cōtra eos q̄ eosdē ex hoc statuto tanqz indiscritos et inhūanos iudicat. rōnib⁹ approbās indispensabilē apud eos seruari solitā carniū abstinētiā.

Gregio viro **J**oh̄i de gonnāt q̄ olim in seculo miles. nunc in xp̄i seruitute cū p̄clara **C**arthusiens. familia militās illustrius suus **J**oh̄es cancellari⁹ indign⁹ parisiē. triūphum beatitudinis adīpisci. **T**ua sic op̄i norz meminit p̄uocētiā quēadmodū ab inclito p̄ceptore meo nunc ep̄o **C**ameracē p̄uidez postulasti. vt p̄

De nō esu carniū

tractatū aliquē ex iure diuino ⁊ va-
lida disputatōe opescēt ac reuelle-
ret carnales q̄ cecis oculis ac spū/
māti ore latrāt in religionē carth.
tanq̄ irrōnabilis sit et impia ob p-
petuā eoz̄ q̄ nō esu carniū obseruā-
tiā. Attēptauit h̄ agē idē p̄ceptor
me⁹ cui in cancellariat⁹ officio et in
cathedra successi immēit⁹. nō tñ ad
fundū difficultatis vsq̄uaq̄ pue-
nit. qđ agnouerim. plura em̄ sibi iu-
gī sup̄iruebāt impedimēta. Quā
obzē tui tue q̄z petitōis nō imemor
tandē aliq̄ supra occasione in vna
ex lectiōib⁹ meis conat⁹ sū. licz vi-
rib⁹ imparib⁹ satisfacē p̄lo et ferui-
do religiōis tue zelo. **Q**u si p̄feceriz
id qđ optauī gr̄as illi a quo om̄e
donū optimū et p̄fectū. si min⁹ atti-
gerim suppleāt aut corrigāt imp̄fe-
ctū meū tui fr̄es. p̄ses mei et alij p-
fundi⁹ sapiētes. Bene vale mei me-
mor in orōib⁹ tuis. Et si latini for-
san eloquiū non satis es toone⁹ au-
ditor. nolito oqueri qm̄ habes co-
piā interptū abūdātē p̄dicos p̄ses
loquor q̄z genib⁹ puolūt⁹ oratio/
nū suaz suffragia egēs et mendic⁹
expostulo.

O Randis et mira est Johis
abstinētia et sobrietas cu-
z dictū est. locustas et mel sil-
uestre edebat. **S**z horrere de facili
solēt abstinētiā q̄ voluptatib⁹ deflu-
unt q̄z de⁹ venter est. et sobrietas
ab eis austeritas inculpa. ex sua in-
firmitate viciosa in malo q̄ radica-
ta cōsuetudine alienā vitā metiētes

apud Carth. cccxvi.

iudicāt mirabile esse aut superstitio-
sum aut indiscretū attenuare corp⁹
diuersis ieiunij. **C**ōcessis insup ci-
bis q̄s de⁹ inquit creauit ad p̄ci-
piendū cū gr̄az actiōe irridēt non
vtētes. nō aduertūt aut capiūt q̄le-
ta sit q̄salubris et expedita et ex
bona cōsuetudine q̄z facilis et io-
cūda reddat. deuotoz̄ sobrietas
q̄ cū ap̄lo castigāt corp⁹ suū et i ser-
uitutē redigunt. **Q**ui demū corpali
ieiunio vitia cōpmūt. mentē eleuant
vtutes adq̄runt et p̄mia. **S**ubinde
ista est infamis palma vicioz̄. et ex-
trema quorūdā criminosoꝝ impu-
dendissimaq̄ pueritas sc̄a polluē
calūniari bñ acta. et q̄ imitari non
pūt saltem volūt ea detestari. **H**inc
blandi iniquitas sibi si de sanctitate
cōfinxēt. p̄briū aliqđ. si cōtra bñ viuē-
tes infames snias ptulerit. et alie-
ne vite reprobatoz̄ suā laudē ⁊ so-
lamē esse arbitrat. **E**xprimur hanc
carnaliū hōim infaniā tū in multis
tū nōiatim erga venerabiles p̄ses
et fr̄es q̄ ordine carthusien. apud
q̄s repit sicubi in ecclia quicq̄ vesti-
gij reliq̄rit p̄dicanda illa p̄scoꝝ
patz deuotio admirabilis feruor
et sua p̄pe modū incredibilis cōtinē-
tia. **H**os nāq̄ carth. exagitāt non-
nunq̄ imbuti sapia terrena aīali et
diabolica dicētes cōtra caritatē de-
negae sibi ip̄is p̄sertiz in infirmita-
te positis esū carniū. **N**ox ista. vox
plane illoꝝ est q̄ suspirabant ad ol-
las carniū egypti fastidito manna
Subit itaq̄ pluries anīmū aliqđ

De nō esu seu

de hoc scribere vt temptarē fūdīt?
eruere et cortice sublato medullit?
p̄scrutari id qđ difficultatez affert
in p̄nti materia. nūc tandē occasio/
ne sūpra ex tractu p̄ntis lectōis q̄
de abstinentia loq̄t̄ Johis bapti. co
nabit id ip̄z pagē tenuitas ingenij
mei absolute qđē et huius. qm̄ ditas
lux ēz intuei nūq̄ meli⁹ q̄ dū nuda
breuitate monstrať. folijs aut fale/
ris verboz nō magnope eget. ob/
umbrāt ip̄az qñq̄ et offuscant veri/
tatē poti⁹ q̄ illustrēt et expediant.
Erit igit̄ triplex oclusio. vna dire/
cte respōsalis. due sequētes difficul/
tatū nodos tāgent et euoluent. **D**e
difficultates p̄cipue ⁊ sūmatiz due
sūt. vna d̄ casu necessitatis extreme
alia de infirmitatib⁹ et abbreviatio/
ne vite. **P**rima oclusio p̄t rōnabiliť
in ordine carthusien. esse lex vel ge/
nerale statutū vt null⁹ frater illi⁹ or/
dinis comedat vnq̄z carnes imo et
si petat qđ sibi nō ministrent. **E**t ad
h̄mōi obseruationē fas est discipli/
nā grauē oītra transgressores insti/
tui. **S**ecda oclusio nō obstat rōnabi/
litati p̄fate legis vel statuti qđ dabi/
lis ē casus in q̄ frater cartb. etiā p̄/
fessus obligaret̄ vsci cāmb⁹ et ali⁹
sibi ministrare teneret̄. **T**ertia oclu/
sio. abbreviatio vite corporalis aut
sanitatis debilitatio nō auferūt rō/
nabilitatez p̄fate legis aut statuti.
Suadet p̄ indiredū p̄ma oclusio.
qm̄ nisi sic liceret generalit̄ ordinat̄
se. nullo mō sentiendū est qđ p̄ tanti
tpis cursū scz p̄ trecētos annos et

abstinentia carnis

āpli⁹ talis fuisse lex int̄ ip̄os cartb.
p̄mulgata et seruata inter q̄s tot
adēn⁹ flozuerūt sūme religionis et
eximie discretōis viri i iure ciuili ca/
nonico ⁊ diuino nō mediocrit̄ instru/
cti. **N**e q̄q̄ insup tolerassz illd̄ ecclia
alioq̄n dedissz laqueū suis fidelib⁹
filijs. qm̄ eos damnabiliť errasse sci/
uissz. neq̄ tñ eos ab errore reuocal/
set. **A**lioq̄n p̄terea nō laudassent vi/
tā taliū sādissimī viri. quēadmodū
deuotus et circumspēctissim⁹ frater
Bern. ad f̄res de mōte dei eiusdem
ordinis scribēs/eos collaudasse re/
pit. imo et ad abstinentiā multā inui/
tasse. obiectās f̄res illis in horren/
dis frigorib⁹ magne carthusie ma/
nētes. **R**ursū p̄ directū sic arguit
Licitū est vni vel plurib⁹ p̄ totā vi/
tā a carniū esu p̄sus abstine. qm̄
ita fecerūt plurimi laudabiliť ⁊ q̄ri/
die faciūt. **E**t apl⁹ satis innuit di/
cēs. **Q** si esca scādalisat f̄rez meuz
nō māducabo carnes i eternū. **Q**d
non posuisset si non potuisset licite
opleri. **P**otuit g⁹ irrephēnsibiliť f̄rēi
lex siue statutū qđ illd̄ licitū iugit̄ ser/
uaret̄. qm̄ infra docebit̄ nil obstat
quo min⁹ illud fieri fas existat. **E**te/
rū lex illa rōnabilis tenēda est q̄ re/
ligioni cōuenit. q̄ discipline ogruit.
et q̄ saluti p̄ficat quēadmodū tra/
hit̄ ex dictis **I**h̄d. **S**ed lex talis de
nō comedēdo carnes est h̄mōi put
exp̄ietia lōga de d̄rix est. **E**t cū sub
hac lege et f̄m eā religiosi viri ⁊ di/
sciplinati et de salute sua solliciti vi/
xerūt vsq̄ ad senectā bonā ⁊ plenā

diez incolumes in aia ⁊ corpe pl^o
q̄ in locis alijs plurimis vbi cōce/
dit elus carniū ad saturitatē **D**eni/
q̄ oīst eos imitatores eē antiq̄z
p̄phetaz et heremitaz helye et he/
ligei ac **J**oh. bap. alioz q̄z sanctoz
patz p̄ egyptū olim degentiū **I**n/
ter q̄s put refert **H**iero. i epla vna
ad **E**ustochiū nō solū carnes sed ⁊
coctum aliq̄o comedisse luxuria est
Pro oclusionis hui^o corroboratōe
faciūt ea oīa q̄ scripserūt de sobrie/
tate et abstinētia doctores catho/
lici q̄ plurima sūt valde nec egent
hic inseri. **L**egat **H**iero. in li. cōtra
Jovinianū. vbi ex vetustissimis gē/
tiliū hystorijs sobrietatem stabilit
Videat idē in vitas pat. ⁊ **C**assia/
nus in suis collatōib^o et institut. et
p̄spiciū erit qualis scōz patz imo
virginū et muliez abstinētia fuit ⁊
in sanitate et in firmitate oīstant^r mi/
rabilis. **H**abem^o de venerabili pau/
la cui in vltia qua obiit egritudine
sibi p̄suadēi nō potuit vt vīno mo/
dico vteret. p̄inde discretōes cibo/
rū reuellit. **B**ernard^o in omelia. xxx.
sup cantl. **E**t multa in hūc modū re/
licta sūt a sanctis et celeberrime dis/
putata. **D**einqz veritas hui^o oclu/
sionis ex deductione sequētis velut
ex nubīū obiectaz depulsione ma/
gis elucescet **I**n scōa oclusionē vnū
supponit q̄ dabilis sit casus i quo
frater carth etiā p̄fessus obliget^r
vesci carnib^o et ali^o sibi ministrare te/
neat **S**up addit ad hec q̄ istud nō
obuiat rōnabilitati legis aū dicte

p̄bat suppositū in casu nēcitatē ex/
treme q̄dabilis est casus infirmīta/
tis vbi medicoz exproz iudiciū
et oīcia fr̄is infirmāris et alioz si/
bi ministratiū dictabūt q̄ ip̄e egro/
tus absqz dubio moriet^r si nō adiu/
uet p̄ esū carniū et edendo carnes
oualescat. **N**ec satis eē videt^r ad ne/
gandū possibilitatē nēcitatē hui^o
extreme illud q̄ scripsit q̄dam me/
dicoz ing^r **A**rnold^o de villa noua
p̄ dissolutōe dubietatis p̄posite **N**it
em̄ q̄ in egritudine qualibet cura/
bili hūidū radicale sufficient^r restau/
rari p̄t per vitella ouoz absqz esū
carniū req̄sito. **H**ec euasio nō vsq̄/
quaqz sufficit. nec difficultatis radi/
cē euellit. **S**tabit itaqz q̄ languēs
de quo est sermo omnē abominabi/
tur vitilē cibum p̄ter carnes aut ius
eaz. et p̄sertim vitella ouoz fasti/
diet ita vt comedē illa salubriē aut
absqz vomitu nō valeat. **S**z tñ ne/
otrouersia aut calūnie materia in/
lōgi^o p̄cedat dabo casū possibilez
vbi aliq̄s carthusien. etiā san^o mo/
riet^r absqz remedio nisi carnib^o vti/
oīentiat. vtputa si deduct^r sit i ma/
nus tyrānoz vbi vel ex neq̄tia vel
aliūde nihil p̄mitter^r sibi offerri ad/
vescendū p̄ter carnes. **Q**uerendū ē
ergo in hoc vel oīsimili casu necessi/
tatis. an hmōi carth. tenebitur car/
nes comedē. et si sic habet^r intentū.
Si dicēt aliq̄s q̄ poti^o eligē habet^r
bit mori fame. dicē eundē oportet
bit ex oīti in se ip̄m man^o inficiet et
erit suimet occisor. **J**uxta illud vul/
R 2

De nō esu seu

gatū **A**ugl. pascere fame morientē. si nō paup̄i occidisti. nec ad se min⁹ q̄ ad alios p̄ceptū hoc extendit. **P**ret̄ea cōsuetudo aut cōstitutio generalis ecclesie de non comedendo carnes in die veneris nō obligaret ad sui obseruationē in casib⁹ p̄orib⁹ extreme nēcessitatis. imo nec excusaret aliquē ab homicidio q̄ cū possit saluare vitā p̄ esum carniū se vel aliū mori spontanea p̄mittit abstinerēdo. **E**cludendo tñ sp̄ casum grandis scādali in fide de quo dicit postea **P**orro de votis idē est argumētū. **E**st at̄ fundamentū radicale p̄t̄e rōis in h̄ qm̄ a lege diuina nlla lex aut obligatio pure hūana pōt absoluere aut excipe vel instituere q̄ nō obseruet. **E**cō hec est lex diuina. **N**on occides. a qua lege non legit̄ per aliq̄d aliqd̄ diuinū ius facta exceptio ista vt p̄ obseruatione cōstitutōis aut obligatōis pure humane supueniētis eā transgredi licet et se mori finire fas esset. **U**nde reclusus aliq̄s q̄ vouit non egredi videns aliquē in extrema necessitate famis aut piculi mortis si nō exeat et succurrat cū possit p̄ occisore criminabilē. quāto magis si sibi met in articulo mortis vel tal̄ nēcessitatis subuenire cōtēpserit. **P**roinde cōfirmatio eoz q̄ dicta sūt sumit̄ ex h̄ q̄ nulla cōstitutio cōtra caritatē p̄t̄ robur obtinere. qm̄ lex p̄ caritate sp̄fert dū bñ fert qz est p̄cepti finis et plenitudo legis fm̄ aplm̄. **E**st aut̄ cōtra caritatē cū in deteriozē vergit exitū se vel aliū dimittere mori mo-

abstinentia carniū

dis tactis qm̄ ex cōcessionē diuina licit⁹ ad vitā paret exit⁹. **D**eniqz p̄ceptū inferioris seu cōstitutio p̄iudicare posset p̄cepto supioris. dei videlicet. iubentis ne q̄s se perimat q̄ q̄ falsū sit nō videt nemo. **O**biicit forte aliq̄s de machabeis q̄ p̄ius elegerūt horridā mortē perperit q̄ carniū suillis vesci. **S**imilit̄ de qui busdam alijs in veteri testamēto et nouo q̄ vel ad exemplū virtutis vel ad euitandū dei iniuriā. vel p̄ castitate seruanda. aut in vltionē inimicorū vt samson. semet ipsos perimerūt. **S**ed ad multa istoz̄ respondet **A**ug⁹. diffuse. de ci. dei. **C**ui⁹ finis finalis ē q̄ nisi ex reuelatiōe diuina aut ex speciali instinctu dei dispensante (habet em̄ de⁹ p̄tatem vite et mortis) nō pōt quisqz man⁹ licentē sibi inficere. **Q**uis de castitate seruanda specialior est difficultas que tanget inferi⁹. **D**e machabeis insuper alia est ratio. qm̄ lex diuina ipsos tūc obligabat nō comedē carnes porcinas. **I**deo fatendū est q̄ citi⁹ mortē q̄ esum talē debebant eligē. **N**ō em̄ transgrediēda ē lex dei p̄ corporalis vite saluatōe. **S**ec⁹ ē tūc vbi talis legalis obseruatio cessat. **P**er cū p̄t̄erea vbi nō cōsurgit obligatio nisi ex cōstitutōe pure hūana. **I**ntelligite vigilāte q̄ dico de cōstitutōe pure hūana. **S**unt em̄ quidē leges de malefactorib⁹ occidēdis. h̄ nō sūt solū humane. imo fūdamētū p̄ncipale et auctoritatis robur sortunt̄ a lege diuina. iubēte vt p̄plus suus tollat malū de medio suoz̄ mē

apud Carthusienses.

h^{ic} p^{ro} q^{uo}d sc^{ilicet} ad aliat abscindat. **N**olo
t^{amen} dicere q^{uod} iudices possint p^{ro} quo/
libet p^{ec}co ad arbitriū suū licenter
mortē statuē aut statutā infligē s^{ed}
de furto mere simplici deducit qui
vā doctoz. **C**etep^{er} lex dīna h^{ic}3. **N**ō
fornicabis. nō piurabis et filia p^{re}ce
pta. **I**ocirco quātūcūq^{ue} posset ali
q^{ui}s plōgare vitā suā p^{ro} fornicatiōz
aut p^{ro} piuriū nullus ad t^{er}tia cōfērire
debēt. **S**z instabit aliq^{ui}s rursus et
dicet q^{uod} oīa vota et leges oēs de q^{ui}
b^{us} loq^{ui}mur fūdan^{ter} in lege dīna. in
hac sc^{ilicet}3. Redde altissimo vota tua
Et hūane institutiōes in illa aucto/
ritate platis data. Qui vos audit
me audit i^{tem}. **E**t itep^{er} **Q**ue dicūt faci
te i^{tem}. **R**ndē q^{uod} in talib^{us} votis a legi
b^{us} positiuis ista sp^{ec} exceptio s^{ub}intel
ligit^{ur}. nisi vbi o^{mn}ia dei supioris p^{re}ce
ptū cuius finis ē caritas militarēt
Inde emerit cōsiliū istud **I**n turpi
voto muta decretū. **Q**uod si aliq^{ui}d vo
tū fiēt aut aliq^{ui}d lex iubere^t ab hōib^{us}
absq^{ue} omni exceptiōe tali expressa
vel implicita irrationabilitatez ma
nifestam et non tolerandā lex q^{ui} vo
tū cōtinerēt. **Q**uo pacto sic? q^{ui}m eue
nire possēt casus qui legē dei in sui
obseruatōe violaret p^{ro}ut supponit^{ur}
declaratū eē satis. **E**t arbitroz illō
q^{uo}d in hac sc^{ilicet} dā cōclusiōe supponi vi
cebat^{ur}. dabilē eē sc^{ilicet}3 casū in q^{uo} frater
carthusiē etiā p^{re}fessus obligaret^{ur}
vesci carnib^{us} et ali^{is} sibi ministrare
teneretur. **E**t iste casus est necessita
tis extreme seu p^{ro} infirmitatē seu p^{ro}
t^{er}ris aut loci a tyrannidis impozu
nitatē cōtigerit **I**sta t^{amen} nēitas q^{ui} pa
cto posset forsan nō sp^{ec} obligare ad

ccccviii

vtendū carnib^{us} p^{re}sertim in casu grā
dis scandali sequēs cōclusio decla
rabit. **N**ūc accedam^{us} q^{uo}d reliquū ē
in hac cōclusiōe argumētis stabi
lire vt declarem^{us} ea q^{ui} dicta sūt sup
isto casu necessitati. extreme nō ob
uiare rōnabilitati legis vel statuti
carth^{usien}. de non comedendo carnes.
Pro q^{uo} r^{em}emorandū ē q^{uod} ad h^{oc} nullū
votū exp^{re}ssū h^{ab}et. s^{ed} est dūtaxat q^{uo}dā
ordinatio siue institutō positiua. ne
hoc q^{ui}sq^{ue} eoz p^{re}sumat attētare. q^{uo}d
si fecerit s^{ub}iacebit discipline ordinis
et certas penas illic exp^{re}ssas sustine
bit. **E**t ita fuisse olim institutū ap^{ud}
q^{ui}sdā alios ordies. vt apud f^{ra}tes p^{re}/
dicatores s^{ed} pena carceris referēte
q^{uo}daz accepti. **A**dde vnum circa q^{uo}d
p^{ri}ns difficultas versat^{ur}. q^{uo}d p^{ri}ncipue
cāt ap^{ud} nōnullos scrupulū. **F**ateor
itaq^{ue} q^{uod} null^{us} casus i ordiatōe p^{ro}vi
cta excipit^{ur}. neq^{ue} casus infirmitatis.
neq^{ue} altē^{ius} nēcitatis extreme. **Q**ue
exceptio si facta fuisset apponerent
ples digitū ori suo. q^{uo}d nūc i ordinati
onē talē oblatrāt. **S**z r^{em}deo q^{uo}d ex
ceptōez h^{ab}et addē neq^{ue}q^{ue} opozuit.
imo nec cōgruum fuit. **Q**uod nō optuit
o^{mn}idē p^{ri}mo q^{uo}d lex natural^{is} et dīna
sufficient^{er} excipiūt. **N**ūq^{ue}d leges oēs
tā eccl^{esi}astice q^{ue} dīne q^{ui}uis ferantur
vniformit^{er}. suscipiūt t^{amen} exceptōz p^{ro}
ut a p^{ro}bo tradit^{ur}. et ex earū dē inspe
ctiōne cognoscit^{ur}. **I**llā h^{oc} exceptio
nē continuo ad legem subiungi nul
la est necessitas. sed nec eiusdem ex
pressio requirit^{ur}. **Q**ue est ratio illa?
Quia plerūq^{ue} hoc esset impossibile
Nimirū et plerūq^{ue} supflūū p^{ro}pter nu
merosam et infinitā particularium

De nō esu seu

circūstantiāz emergētīū varietatē.
Rursus exceptio que sufficientē dat
intelligi aut aliunde satis trahitur
non eget exprimi. Sic est de casu
extreme necessitatis respectu legis
aut cōstitutionis de qua loquimur.
Trahit quippe talis exceptio a le-
ge diuina et naturali quantū suffi-
cere debet. Quoniam p similitudinē
ad alias leges cōditas vbi similes
subintelliguntur exceptiones instri-
tur quilibet etiam parum doctus
ita posse et debere fieri circa institu-
tionem presentem quantūcūq; ge-
neraliter lata sit dummodo illam q
subintelligenda est exceptionē per
expressa verba nequaquā excludat.
Si enī diceret cōstitutō illa q in nul-
lo casu etiā cuiuscūq; necessitatis
extreme liceret comedē carnes sub
mortali pccō. nescirē fateor cōstituti-
onē istā ab iniquitate defendē. **E**t
ita nō esse docet textus institutiōis
quē insper. vbi nec obligatio ferē
sub pena peccati mortalis. sed so-
lūmodo sō pena discipline ordinis.
Nec ē casus tal' necessitatis extre-
me secludit. Interrogati siquē eoz
aliq excellētes viri p meipz qd age-
rent vbi in deserto aliquo vel car-
cere nihil haberent pter carnes ad
vescendū. Responderūt se comestu-
ros fore absq; omni scrupulo pus-
q se mori pmitterēt. Audite narra-
tionē. Contigit vnū ex carib. dum
equitaret in tantaz semel famē et si-
tīm incidere q de sanguine equi sui
bibēt ne periret. aliud quippe quo
tunc sustentaret nō habebat. Dela-

abstinētia carniū

tuz fuit hoc ad reliquos fratres q
necessitatē circūspecte attendentes
que legē nō habet eundē absq; dis-
ciplina vel quauis pena velut inno-
cium suscepūt. maxime quia suffi-
cienter cōstare poterat omnib' de
necessitate sua. alioqn fortassis sub-
iacuisset discipline ordinis nō qdēz
ex culpa ppiā sed ad euitandū scā-
dalū alioz. ne deinceps licentiaz et
exemplū aliq traxissent ad comedē-
dū carnes p libito. Meruisset autē
frater ille illā disciplinam ordinis
humiliter et innocenter tolerando
quēadmodū sentiunt doctores de
illo q p ecclīasticā censuraz cogēt ē
habitare cū illa q ad veritatē non
est vxor sua legitima quāuis ita de-
cernēt ecclīa q nō de occultis s de
manifestis determinat. Casus alibi ē
exp̄ssus. Sic dico q nō eēt qnq; in-
cōueniēs innocentē carthulien. p
esu carniū aut earūde ministratiōe
discipline ordinis ad alioz terrorē
et regule inuictabilitatē subiacere.
Netvero dicit aliq. Cur nō exp̄ssus
est et except' casus iste nccitans ex-
treme. Dixi iā et repeto q illud fie-
ri nō oportuit vt pbauī imo nec cō-
gruū apud eos fuit vt deduco. Sē-
sus certe hōis qz pni sūt ad malū
ab adolescētia quātūcūq; in freno
et chamo cōstringāt vix edomari
pnt qn effluāt et effrenes fiāt. Dū
ergo paruula eis aperitur rimula
licentie aut frenum eis tantisper la-
xatur fiunt confestim occasione as-
sumpta ex ipsa licentia deteriores.
Omnes enī deteriores sum' licentia

apud Carthusienses.

vt Comic^{us} dicit. Quāobrem si casus aliquis fuisset in institutione p̄fata excessus expresse de comedēdo carnes. formidandū erat ne paulatim succedētib^{us} t̄pib^{us} magis ac magis dilatata fuisset et extensa h̄mōi licētia et tandē plus ad voluptatē q̄ necessitatē deseruisset. Totū hoc declarabūt ampli^{us} sequētia et expientia teste defendit. **T**ertīa postremo cōclusionē posui q̄ abbreviatio vite corporalis aut sanitatis debilitatio nō tollūt rationabilitatē p̄fate legis aut statuti. Non penit^{us} inuulter tractandū hic esse arbitror et declarandū quēadmodū licitū est agere multa siue t̄palia siue sp̄alia sint per que et in quibus abbreviat homo vitā suā aut infirmitatis debilitatē incurrit. **S**ecundo t̄n i p̄mis q̄ intentio talis hōis citius nature cōsumentis cursū id est periodū etatis siue nō feratē directē et immedia te super eo quod est abbreviare vitā suā vel corpus in egritudinem trahere tanq̄ super fine principali aut q̄ non fiat pro fine p̄hibito et nequā quēadmodum multi desperatoz et fortunas suas ferre non valentiū fecisse legunt^{ur} et vt stoicoz r̄ū error facere consulebat. In hoc siquidē casu tales grauiter peccant et p̄ leges merito d̄honestant^{ur}. **H**ic habet q̄z veritatis locū illa Hieronymi sententia. q̄ nō refert si quis per immoderatā abstinentiā se paulatim interficiat aut subito. **H**is p̄missis probō quod assumptum est

ccccix.

Licere scz plerunq̄ abbreviare vitā suā in varijs occupationib^{us} studijs et artibus. **N**o oppositam em̄ assertionē sequūtur absurditates innu mere. inē q̄s illa nō mediocris ē. q̄ q̄libz teneret vacare studio medici ne aut medicoz cōsilijs atq̄ regiminib^{us} continue vti deberet. **Q**uare sic? **C**onstat nempe q̄ ex ignorātia medicinaz p̄seruatiuaruz ab infirmitate. et cōseruatiuaruz sanitatis. ex omissione insuper medicina lis regiminis irruimus in crebras egritudines. et vite abbreviationēz incurrimus. **R**ursus quilibet obligaretur desistere ab operib^{us} et actibus ex quibus veniunt cōmuniter debilitationes in corpore et eiusdē corruptō velocior subsequitur. p̄sertim dum tempora sunt intemperata et ex nimio gelu vel estu feruor discrasiant armoniam debite sanitatis. **Q**uid p̄inde? **S**ic cēte agricolē colere terram. opilio pascere gregem. vindemiator vvas colligere. ruralis falcare fenuz v̄l segetes cursor legationem explere desistēt. **E**t ita passim in omib^{us} huiusmodi penalibus operibus et debite validitūdi non paruz aduersis valebit argumētū. **C**eterū posito isto cōdemnarent^{ur} om̄es diuites q̄ delicatis ac p̄ciosis alimētis nō occurrūt morbis paup̄z si sp̄ modis omib^{us} licitis et possibilib^{us} sit sanitas in se vel alijs de nēcitate suanda v̄l egritudo pellēda. **P**orro cui dubiū ēē p̄t q̄n militaris exercitatio secū pluri

De nō esu sen

ma accumulet corporis incommoda
nūc in ipso belli apparatu. nūc in tē
torijs aut castris aut sub viuo. de/
mū in ipso hostili cōsidu. Quis ne/
get in his abbreviari vitā multipli/
cis corpale? Quid enumerē labores
est? frigora famē. sitim. curas. vigi/
lias. et vulnera quibus ipsa plerun/
q; vita fundit? extinguit? Quis tñ
dixerit ppter hec repelli a militan/
do reges et alios reipublice recto/
res tāq; iniuste agant et in se ipsos
manus inficiāt? Deniq; de ipsis mer/
catorib; quid dicturi sūt nre positi/
oni aduersātes. de quibus ait Flac/
rus. Impiger extremos currit mer/
cator ad indos. Per mare pauperi/
em fugiens per saxa pignes. Quis
nō videat qd tam ipsi q; innumera/
biles hmoi hec et similia agendo.
patiēdo q; vitā abbreviāt? Quis
nesciat qd egritudinib; varijs atte/
runt. Neptia tpalia solūmodo nu/
meram; p quib; adipiscendis. con/
seruandis aut recuperandis non di/
co infirmitati sed vite pīculo et mor/
ti licenter nos exponim;. Cōcluda/
mus igitur arguentes a minori ad/
maius qd p bonis spūalibus adq/
rendis. obseruādis. aut recuperandis
seu restaurādis. vel p malis depel/
lendis nō est quolibet illicitū vel ir/
rationabile similia perpeti. Quāob/
rem ipsi carthusien; pnt subijci regu/
le vel statuto ad cui; nihilomin; ob/
seruationē sequit; qñq; abbreviatō
vite corpallis vel debilitatō sanita

abstinētia carniū

tis incurrit. Et opponet forte scru/
pulosior aliquis et queret. si licet
omnino medicinā spernere. Si pie/
rea in enumeratis tpalib; exercitijs
fas sit qualitercūq; et quocūq;
vitam sūmere. Et si sic dicatur cō/
sequēter sicut dictū fuisse videri po/
test. licebit cuilibet absq; vitio tem/
prandi deū omnib; se pīculis mor/
boz et mortis improvidū obiecta/
re. Istud vero nondū quisq; dixit.
Respondeam; dicentes qd in pñti/
materia sicut et in reliquis omnib;
obseruare ouenit puerbiū illud po/
eticum a Terentio cōmemoratum.
Ne quid nimis. Quod Orati; pl;
expressit dicens. Est modus in reb;
sunt certi deniq; fines. Ultra quos
citra q; nequit cōsistere rectū. Hoc
dicit phus describens virtutez esse
in medio non quidē indiuisibili. sed
in certa latitudine prout est signū
ad sagittam. Atvero qualiter acci/
piendum sit medium hmoi si quisq;
vltius pergat inquirere. Respon/
deat pro me idem phus qd mediū
illud est quo ad nos et vt sapiens
iudicabit. Neq; enim pōt aliter sub/
generali regula vel arte notificari
tale medium. Idcirco virtus q; mul/
ta gignit expientia certius q; ars
sola tale mediū coniecturat. Et qz
attendit particulares circumstanti/
as omnes clarius et solidius ope/
ratur. quāq; ars et doctrina mul/
tam afferant commoditatem. vir/
tutis exercitium querentibus.

apud

Sufficit ergo nobis p nūc verifi-
casse id qd assūptū est. qd nō fuisse qd
mediū sobrietatis et abstinentie in
pposito nro nō sic iudicabit a sapi-
ente qd omnis debilitatio corpis et
omne discriminē mortis seu male vali-
tudinis euitet. Sed veniam ad bo-
na spūalia bona virtutū postq lo-
cuti fuim de bonis tpalib vbi lon-
ge min⁹ videret excusabilis p ad q
sitione eorundē abbreviatio qd tali-
bus vite corporalis. Enumerem⁹ er-
go aliquas radices causas vel ra-
tiones spūales ppter quas licitū ē
vite hui⁹ moribunde detrimentum
subire vel pati. Et primo quidē ad
obediendū deo. deinde ad satisfaci-
endū p peccato. Rursus p iuuami-
ne charitatis pmi. cerez p euita-
tōe grauis scādali. Porro ad qren-
dum virtutes in se vel in alto. et ad
extremū pro extirpatione vicioz et
carnis ad spm subiectione. Cōstat
em quo ad primū qd obedientia p-
licite impare vt homo subeat mor-
tē corporale p fide sustinenda exem-
plo martyzū. vel vbi de⁹ hōi reue-
laret quāmodum de samsonē et
alijs multis sentit Aug⁹. de ci. dei.
Habet em de⁹ vite et mortis impe-
riū. Adde adhuc qd etiā vbi nō ob-
ligaret quis se ipm pdere qd queri-
tur qn xpian⁹ est. pōt tñ in casu pu-
blicis tyrānoz aspētib⁹ pñtare se
et spontanec morti tradere se in at-
testationē et laudē fidei sue. sic cū
plures ex martyrib⁹ fecisse narrant
qui vel nō cesserunt psequētib⁹. vel

Carthusienses. cccxx.

eos cū potuissent nulla vi a se repu-
lerūt vt sancta legio Thebeoz. aut
deniqz veritatē eis inuitis et furen-
tib⁹ vltro publicauerunt. Attamen
necessaria est in hoc loco conside-
ratio particulariū circūstantiarū
et vñtio spiritus docens quando
et vbi hoc fas existit. Si enim hoc
semper licet non fecissz xpūs nec vi-
xisset apostolis. Cum vos persecu-
ti fuerint in vna ciuitate fugite in
aliam. Scda ratio sicut et sequen-
tes rei accōmodabilior ē quā agi-
mus. Satisfactio itaqz et iustitia se-
pe iubet multa fieri p q abbreviati-
onem sequi vite perspicuū est. vide-
mus hoc in iustitia forensi et penitē-
tia publica tam in carceribus qd in
alijs vñditarū et punitionū mo-
dis innumeris. per famez. per sitim
nuditatē. cilicium. verbera. exiliū
reclusionēz. in acre pestilenti et secu-
lento. et per similia horum pro pec-
catis enormibus. In foro etiā peni-
tentiali quotidianū est. Et quis in
dubiū reuocat qn liceat. istas puni-
tionū afflictiones deuota volunta-
te suscipere et susceptas p satisfaci-
endo iustitiē et deo p peccatis lau-
dabiliter tolerare. Est quorundam
opinio de cōdemnato iuste ad mor-
tem per suspendium per carcerez q
famem qd potest absqz delicto sub-
terfugere si nihil obstat euasīōi sue.
cuius oppositum non improbat. Tradunt alijs dicentes qd manere
tenetur ne violet iustitiā et senten-
tiam publicā in se latā. Nihilomin⁹

De nō esu feni

quocūq; mō se hēat veritas de ob-
ligatione ad vnū istoz vel ad alte-
rū neminē dubitare arbitroz quin
odemnatus aliquis talis ad extre-
mū suppliciiū mēitorie possz n̄ fugē
cū pateret exitus liber p negligē-
tiā custodiū. et pōt vltro subire et
expectare inīaz quā scit a se meritā
et a iusto iudice fulminatā. Sed et
videri posset nō esse penit' impro-
babile hominē crīniosū posse ad-
iudicari vt se ip̄m p se puniret quē
admod' p alios iustissime fit siue p
mortē siue p famis inediā. Ex hac
cōsideratōe forē et publice iustitie
rōnabilē colligit iustificatio religi-
onis carth. imo et alteri' austēiori.
Cur ei n̄ potēit aliq's pccoz suoz
et flagitioz cōsci' q̄ demeruerit mor-
tem eternam. imo et temporalem
si publicarentur. cur inquam nō po-
terit talem rigorem vite a suo iudi-
ce secreto cui cōfessus est imposituz
tolerare aut cōsultū suscipe. quanq̄
multo min' pūdeat se vīcturū et in-
firmitatib' fatigādū. Legat Job.
heremita montis synai qui climac'
dicit in illo gradu scale mystice in
quo de pnia loquit. Refert pfecto
stupenda et forte magis admiran-
da q̄ imitāda sup volūtario carcē
quorundā deū placare sibi volen-
tiū. Et hoz pspēctiōe sedula liquet
q̄ rōnabil' sit p pccozib' carthusi-
ensiu i viuēdo seueritas. imo et p iu-
stis quatin' deo satisfaciāt p pec-
catis vel alienis ppijs: tpe miene
seueri' puniat incōpabiliter ille pur

abstinētia carniū

gatorius ignis aut gehenna. Ter-
tiaz rationē assignauit caritatē. Er-
go pōt nimirū caritas fraternalis
imitatrix esse xpi q̄ peccata nra ip̄e
tulit. et languores nros ip̄e porta-
uit. Sic venerabilis et sanct' pauli-
nus Nolane vrbis ep̄us p filio vi-
due durā seruitutē barbaroz spon-
te subiit. Sic venerabilis sanctulus
p diacono morituro semet prebuit
mortis discrimini. Sic deniq; olim
fieri et nūc in ecclesia q̄tiōle pspici-
mus. Nam et ob hanc precipue ra-
tionē fuerūt religiones institute ad
satisfaciendū p peccatis fundato-
rū et generaliter omniū. Sūt nēpe
aliqui in statu plangentium. sic alij
in statu actiū iuxta varietatē do-
noz et officioz corpis xpi mystici
que distribuit ip̄s sanct' prout vult.
Si fas est ergo sicut fas est imo
merces magna pro alioz delictis
satisfactionē in corpe ppro sustinē
licebit utiq; consequenter vltam in
hoc exercitio breuiare: Laudatur
imperatoris illius iustitia et chari-
tas qui pro filio vidue ad excecā-
tionem amboz oculoꝝ adiu-
dicato oculi vnus saluationem in
filio proprio alterius oculoꝝ suo-
rum iactura redemit. Collaudatur
postremo illius amoris pax et vni-
culum insigne apud philosophos
vbi vterq; amicorum vicissim pro
altero concertabat occumbere. Si-
mile de virgine quodaz Antheoce-
na et milite tractat Ambrosi' decla-
matorie. Cur ergo careant pconio

apud

ipsi cartb. cur non magis attollant
laudib' sup eorū charitate. q̄ qñq;
a p̄p̄is peccatis immunes ⁊ expur
gati. nihilomin' ferūt sup se crimi
na alioz in abstinentijs et infirmita
tib' plurimis. et quodāmodo animaz
suā p alijs ponūt. **C**ollaudāvi p/
fecto sē. obtreātatores eoz oppro
briū digni. presertim si ecclesiastici
sūt. **N**ā que impietas est eos illud
in alijs inculpare qd suū deberet es
se officiū? exercere semet ipsos in tali
bus abstinentijs et nō oīmino taliter
h' p salute fidelī et diuina placatio
ne p̄merenda? aduersis p̄tibus
debellandis. **N**az arma clericorum
sūt ieiunia. planct' et lachryme.
Ceterz in quarta ratione posuim'
euitationē scandalī p quo non di
co mala valitudo h' ipsa etiā mors
subeunda nōnunq; est. **A**udiamus
aplm. **S**i esca inquit scādalizat fra
trē meū nō manducabo carnes in
eternū. **S**it fm hoc aliq; posit' in
ultima necessitate famis coraz ido
latris nō alijs cibis vesci pmittūt
eū q; idoloritib'. nunq; sibi tal'
pri' mortē ferēs q; comedat in scā
daluz sue fidei apud idolatras aut
apud fratres xpianos simplices si
ex hoc esu pati scandalū pbabili'
formident'. **P**uto insuper aplm ma
gis ad euitationē scandalī pusillo
rū q; ad p̄p̄iā corpis refrenatiōez
asperisse tū dixit. **C**astigo corpus
meū et in seruitutē redigo **E**t hoc
agis **P**aule? **N**e inq; tū alijs p̄dica
uero ipse reprobus inueniatur. **N**olo ut

Carthusienses. cccxli.

cant auditores mei. **I**ste plen' ven
tre de ieiunijs predicat. **I**ste repleta
bursa aut arca argento auro et ve
stib' plurimis. frugalitatē nobis li
beralitatēq; et indumentoz p̄citātē
suadē conat'. **M**edic' ē curet p̄mo se
ipm. **V**idetis hic m̄grī et f̄res q; ne
cessaria est amplior vite austeritas
in p̄dicatorib' p̄latis et curatis q;
in alijs. et si nō ob aliud. ad hoc tñ
q; alio qn inefficax reddūt x̄bū suū
aut oblocutiōes a subditis suis pa
tiūt'. **N**ec excusant' penit' q;uis edo
mitā sētiāt carnē suā. aut si obinde
pati vite carnalis dispēdiū p̄time
scāt. **T**raducam' nē ad rē q; tractat
rōez hmōi. **S**it aliq; carthusiē.
vir pbat' in ultima egritudine con
stitut' a qua libēabit' si carnib' vta'
⁊ sciat h' ipse seu p reuelationē seu p
medicorū finalē attestatiōez. seu q;
tale est suū dictamē oscie. **A**duer
tat nihilomin' quēadmodū verifi
mile est q; comestione sua f̄res aliq;
vel p̄ntes vel abītes ad q; fama
volauerit scandalizabunt'. tū q; in
solitū est. tū q; nō sufficiēnt erūt in
fōrti de casu nccitatis sue extreme.
Deniq; q; temptabūt vehemēter
ad exemplū illi' assumē carnes in
cibis etiā si p̄ter et extra nccitatem
extremā est. **F**ormidabit' p̄inde vir
hmōi nō absq; ratione ne rigor oz
dinis paulatim laxatus tandē fun
dit' euanescat neq; remediū loc' ha
beat. **Q**ue rō? q; nimis semel lapsa
fligio vt expti scripserūt nūq; a vix
regari p̄t. **N**oua facili' a fundamē

De nō esu lei

etis cōderetur pñt quēlibet sup hoc certū reddere aliena facta multaz religionū que ab initio summe discipline fuerūt. sed p licentias et laxationes primit⁹ modicas deinceps maiores in hanc tantā effrenatōez corruerūt vt nihil plus abstineant a secularib⁹. nulla in silentio. in ieiunijs. esu carniū. ⁊ alijs disciplinis diuersitas inueniē in tantū quidez vt apud multos stupor sit. si cū p̄fessionis sue et voti integritate et statu salutis tales viuere arbitrent⁹. Sed relinquens alios sibi ip̄is. **Quero** si carthusien. ille quē loq̄mur teneat aut saltē ure possit in casu nōo abstinerē a carni⁹ dum talia pie cogitat. reuoluit et formidat. **Estimo** plane neminē sane intelligētū vnq̄ dubitaturū qn hoc possit. et plures spero dicturos fore qd ad hoc pro scandali vitatōe obligat⁹. **Siquidē** plus est aīa primī q̄ corp⁹ p̄p̄iuz aut esca. **Quanto** plus ergo estimā de sunt tot aīe p̄fites et future. imo tota carthusien religio. tota seueritas. tota q̄ disciplina. vt qd. ⁊ bat⁹ vir pro modicis vite dieb⁹ iam velit nolit p̄tūris tale religioni sue discrimē afferret. **Ut** quid p̄terea pro restauratione membri pereuntis et paulo p⁹ necessario deserturi totuz corp⁹ mysticum in ceteris saniorib⁹ membris detrimentū patiet⁹. **Quō** dabit totū vite florez pro fratrib⁹ iste qui tanta cupiditate particulā egraz ⁊ marcidā cū eoz nocumēto retinere conat⁹. **Non** est ad curē

abstinētia carniū

mū fidus miles et strenuus ille qd plagas suas statim refoueri aut sanari querit cuz totius sui exercitus deordinatione periculo vel strage. **Puto** certe gloriosus ille confessor martinus non fecisset in hac re scrupulū qui suadētes corp⁹ in vltimo agone ostitūtū stramentis mollioribus ofouēi magna grauitate cōpescuit. **Finite** inquiens fratres sinite **Ego** si aliud exemplū vobis relinquo peccaui. **Esto** qd homo singulari voto perpetue alicui⁹ abstinentie ostitūt⁹ soluere. illud pro vltima necessitate debēt. **Esto** similiter qd carthusien. aliquis adhuc teneretur vbi si sufficienter sibi ostarēt de nullo sibi obsecuturo fratz vlt ordinis scandalo. **Nihilomin⁹** qz rarissimi me et quasi nunq̄ circūstātie tales pariter occurrūt apud carthusien. potuit cū omni rationabilitate ferri suū generaliter de nō comedēdo carnes statutū. **Novissime** simonē abbreviantes tractem⁹ simul postremas duas rōnes adquisitionē scz virtutū et exterminii vitioz p̄pter q̄s debilitare corp⁹ et abbreviare vitam plurimū qz fas ē et aliqñ necessitas. **Proposuit** salomon a vino abstrahere carnē suam vt animam suaz transferret ad sapientiaz. **Daniel** et ceteri p̄ hāz vt diuinis reuelationib⁹ essent idonei pene sup vires corp⁹ sub abstinentia macerabant. **Amplius** tradunt in orēplati onibus experti non posse animaz ab egypto tenebrose carnalitatis

apud Carthusienses

nisi per deserti fortis cōtritionis
carnalis. corporalē qz abstinentiam
faciāt non solū a supfluis s; a mul
tis etiam nēarijs. Ad hoc traduci
pōt etiam illud Gregl. Nemo pōt
apprehendere qd sup ipm ē. si p̄us
nescierit macare qd ē. Bernardo
hoc in se ipso et p̄prio corpe exple
uerat qui p̄pter hoc in egritudines
p̄petuas incidērat. Hāc esse causā
opinor p̄cipuā cur tanta ē raritas
tpe nro eoz qui cōtēplatiōis arcē
ascēdant et illic stent. Exigūt q̄ppe
ad hoc sobrietas nonnulla t̄mō
q̄ p̄seruat mandatū p̄ccm eximit
sed multo aspior ab initio atqz rī
gidior. Tribulatiōes itaqz corpis
dilatāt aīam ad supiora et ad in
feriora ne dilabat stringūt. Sic si
inueniēs aīa ubi sue affectiōis pes
dilatē aut q̄scat. qm̄ inundaueit
aq̄ tribulationis sup terrā sensuali
tatis regredi opellit cū columba
ad interioris arcē quietis. Qui dō
ieiunij talis atqz tribulationū cete
rarū aspiratē a se iugiter repulēit
mirabor si non expers erit eleuate
cōtēplationis. Et si non assidue per
sua serpet ei? aīmus. cōtēptus cōi
mō cognitiōis alioz sic a cōmuni
ritu viuēdi vel ad t̄p̄s nō semet
abducit. Videtis ego q̄ntū seruit
cōtēplationis d̄tuti in qua felicitas
tem p̄hi posuerit ip̄a vidē asperu
tas. Porro qd ager fortitudinis
d̄tus. quid zelus aīaz quid spes.
qd fides et charitas. vel ut ip̄e in
hoibus generent vel genite cōser
uent. augeant roborent. Estimo si

CCCCxiij

magnipēdēt corpis saturā dūm
mō p̄ eā finis su? habeat. Ceteruz
attēde tibi qd debeas sanitatis. i.
curationis a vicijis qm̄ ut corp? re
dimas ferrū patieris et ignē inq̄
Naso. Dicerēt aliq̄ sed nō defmio
qz p̄ cuitatione doloris nimij aut
deformitatis fas esset alicui? mor
bū mēbzī incuratū relinq̄re. ex quo
tū morbo dimisso breuiaret vita.
Hec abbreviatio q̄nto rōnabilius
tolerabit ad euitādos dolores nō
momētaneos sed p̄ vicijis puniē
dis sēpiterinos. Ad dam? qz cōsue
tudo naturā imutat vsqz at eo ut
venerū cibis esse possit. Multos iā
audiui alteri? religionis quib? in
egritudine vsus carniū occidit. di
cētes abominationē eis fieri? nau
seā si carnes gustēt. Malūqz iugit
carē tantū valet in eis cōsuetudo.
quā p̄s alterā viciit esse naturā.
Esto deniqz qz ex eū carniū pue
niet in casib? p̄dicte nēitatis p̄lo
gatio q̄liscūqz viuendi. q̄s nouit si
deterior ex h̄ postmodū egritudo
et lassitudo sequet? Audi hile. Essēt
aliq̄n potiones qdā medicinales
vtpote laxatiue satis idonee p̄ p̄
ti statu patiētis. dissuadēt illas fī
di medici ne ex vsu taliuz pigra et
segnis in futūz reddat caro. Sub
inde credam? exptis. Differentem
itaqz audiui vñū de Carthusiensibz
virū plane doctissimū qz plu
res numero morerent aut egrota
rent in eoz religionē si carnibus
vterent. Causā addebat qz vigilie
et solitudo et q̄es cet̄a qz deuoti

De nō esu seu

onis huiusmodi exercitia digestio nē im-
pediūt et ita cruditatez qñdam in
stomacho relinquiūt. Adodo aliā qz
vix aut raro tpanē. et sobrie inter
hec gule incitamenta versarent. Nā
cur ob aliud sapiēs vnus medico
rū dixit ples occisos gula qz gla/
dio. Qd si nullus diceret tñ expiē/
tia loquēte cognoscit. Cur alium/
de preterea religiosi et rurales a
carnib? imo et a vino et a ceteris
gule blandiētib? cibis lōge factis
senectā maiore sepius attingūt qz
ali? voluptuose et opulēte talibus
enutriti. Preponderāt scio ille que
aiam reficiūt cause qz diximus vt
defendat sobrietates. tñ ita loquen-
dū fuit carnalib? qui carnalia pfe-
rūt. Ita eoz iniquitatez mentiri libi
docere debuim? qui abbreuiatōez
viuēdi alijs obijciē p crimine suā
vitā frequētius et o deus qñto in-
decēti? neqz et sordidius sua vo-
racitate et ingluuie macant suffo-
cant et necant. Qm in multis escis
iuxta sapiētis vbu multa ē infirmi-
tas. Et fm proprietatē virgiliani ver-
bi multos etiā viuos vinū somniū
qz sepeliuit. Postremo qd eradica-
tio viciosa rū libidinū in se ipso fer-
uentiū fieri suadet qñ nōnulli quia
occasionez prestabat alijs luxurie
sua pulcritudo se ipso lacerabāt
in facie aut cū suis piculis ingenti-
bus exules aufugerūt. Vulgata ē
ioseph historia. necnon benedicti
bernardi et similiū. Reptus ē mihi
insup vn? scōz patrū qui vt elatō
nem ex suis virib? surgentē ope-

abstinētia carniū

sceret in aia magnis a deo pēibus
obtinuit vt demoniace passiōi cor-
pus subiaceret. Nō euagemur vltē-
rius in materia latissima de adqui-
sitione virtutū et amissione viciōzū
stringat pmo ad virtutē vnicā ca-
stitatis. et qstionē qñone veluti cla-
uū clauo retūdā. Quero ab ad-
uersarijs. si vouere liceat ppetuaz
castitatē. Nō ita impudēter desipi-
unt vt h negēt. Non negabūt insu-
per qñ vabilis sit casus nēitatis. ex-
treme quo vel a tyrāno aliquo vl
ppter abūdantiā obsceni illi? hūo-
ris putrescētis vt fieri pōt piclita-
bitur vita ei? qui vouit castitatē si
nō sumat ab ope carnali remediū.
Pero ergo si talis nō dico fornicari
vl adulterari h mrimonialitē vxo-
rem assumē et eā carnaliter agno-
scere possit et debeat qñ hoc agē/
do diuturni? viueret vt supponitur.
Si rādeat qz vt tū castitatē impe-
dit mrimoniū cōtrahendū etiā in
illo casu nēitatis extreme. Quero
p? Nā hec hz vt euz votū illd hu-
mana tñmō volūtate emissū fūit
ac pinde pcepto illi dīno nō occi-
des quo pacto pōt obuiare? Ita
eni pus argutū est in scda conclusio-
ne. Rursus pōt sibi a papa cōcedi
dispensatio cōtrahendi. qua dispē-
satione facta nūqz vxozari tenebi-
tur p licito vsu carnali saluatiuo
vite sue. aut si poterit subire mortē
ne castitas sua viginalis aut vidui-
alis depercat? Si pmo nōb donēt
cur nō ita dicere possum? qz nō ob-
stāt cā nēitatis extreme aut supe-

rioris auctoritate per perpetuo vo-
ueri certa sobrietate sicut et castitas
Si vero dicant iuxta cōiorē opini-
onē qd talis etiā nō vouens possit
licite pati mortē p obseruatōe casti-
tatis ppetue. quāuis hec pati neq/
qz obliget. **N**ellē desiderare vt no-
bis darent diuersitatis rationes in
castitate et sobrietate qre nō vtro-
biqz erit similis hui⁹ diuini pcepti
transgressio. **N**ō occides. nunquid
talis pseueranter castus in casu no-
stro ita se ipm p̄mere dicēdus est
interpretatiue. qz ad vitā seruandaz
patet ei⁹dē licit⁹ exit⁹ p matrimoniū
sicut de pseueranter abijciente car-
nes nobis opponūt. **D**iceret fortas-
sis q nulla est pōderatio digna cō-
tinētis anime fm sapientē. **I**nculū
insup matrimoniū nō tempale est s
perpetuū et multa secū fert incōmo-
da. **T**ribulatiōez inq̄t apl⁹s habe-
būt hmōi. **N**olo hic p̄tinaciē oten-
dere nec in alterutrā partē fixā fer-
re inia. nolo qm quicqd dīcat pro
nobis ē. **N**ā si mors p castitatis vir-
tute tolerat vbi etiam sine delicto
patebit libertas fas est p virtutis
adeptōne vel obseruatōe vitā nō so-
lū abbreviare. sed etiā vltro p̄dere
qd hic pbanduz assumebam⁹. **S**i
mors vsq̄quaqz declināda esset
in casu necessitatis talis. et tñ votū
castitatis nō indiscrete factum fuit
quāqz talē casū nō exemerit quā-
rit similitudo qd statutū de abstinē-
tia a carnib⁹ rōnabilē factū vel la-
eū est. etiā si nulla sit exceptiōe p ex-

pressa verba vallatuz put in scōa
oclusione dicebat. **O**mmutescāt er-
go obtrectatores quilibet oīra san-
ctā carthusie sobrietatē qn potius
venerēt ipaz tanqz imitatricē. **J**o.
baptiste abstinentiā fm p̄ntez lecti-
onis nre textū. tanqz insup sanctorū
parz rep̄sentās exempla atqz vesti-
gia. **A**ccipiet p̄terea tanqz satisfā-
ctōria p suis alienis qz delictis et
magno iustitie atqz caritatis zelo.
Collaudet etiā velut pficiēs alijs
exemplo et merito. deniqz suscipiat
quasi generatiua virtutū. tā mora-
liū qz intellectuāliū et vitiosarū cu-
pidinū potenter repressiua. **N**ūc ad
medicos ouersus obsecro et obte-
stor eos p salutē aie sue q̄tin⁹ artē
suā q est de medendis corporibus
arti artū q est regimē aiaz neqz
ope vel osilio damnabili anponāt.
sciant et obseruēt qm sicut aie corp⁹
ita medicinam theologie et morali
scie sic architectonice. subijci equuz
est seruire et ancillari. **N**ō nullā id/
circo sanitatē corpis medic⁹ aspī-
rare debet modis aut remedijs aie
saluti cōtrarijs. alioqn abutiē arte
p̄pria. et in deum et in se et p̄ximū
grauiter offendit. **C**autū ergo et
tutū osionū dent suis egrotantib⁹ p̄-
sertim religiosis osiliū. **C**auēāt ne
dū sanare corp⁹ alienū student. sau-
ciēt aiaz suam et alienā. aut ne deo
lrato vtrūqz corp⁹ et aia pereat. **S**i
altissim⁹ e terra medicinā creauit si-
cut affirmat sapiēs nō impugnent
queso deū per donū suū. **A**udians

De nō esu sen

medici eiusdē sapiētis cōsiliū vt orēt
deū vt p̄sperent in manib⁹ opera
eorū. Sic em̄ s̄m eiusdē pollicitatio
nē disciplina medici p̄ quā se suā q̄
artē deo subijcit exaltabit caput ei⁹.
Nō nouissimū nolo putet me aliq̄s
p̄ oīa q̄cunq̄ p̄cedentia secludere
velle discretōis virtutē i abstinētia
vel seruanda vel assumenda. Scio
itaq̄ et sic p̄fēs determināt q̄ ad
deteriorē exitū et cui min⁹ est reme
diū trahit abstinētia indiscreta q̄
edacitas immoderata. Hec aut̄ dis
cretionis virt⁹ nunq̄ meli⁹ q̄ in hu
militate et obedientia seruāt. dū vi
delz p̄p̄ius sensus deserit et alieno
p̄uidentū et exptoz cōsilio prompte
paret atq̄ subijcit. Hec at̄ obediētia
discretōis mater vbi meli⁹ q̄ in re
ligionū p̄fectiorib⁹ locum h̄z. Illuc
inuigilet sup̄ior exercitata discre
tio vt suā vnicuiq̄ p̄ qualitate oī
tōis loci aut t̄pis abstinētiā limite
et mensuret ne qd̄ p̄ diuino officō
sancitū est tollat illud aut notabili
ter impediāt. Sciāt q̄ corporalis ex
ercitatio ad modicū utilis est nisi p̄
quāto iuuat pietatē q̄ ad oīa valet.
Et postulat a me for̄s aliq̄s
min⁹ instruct⁹. qd̄ potissimū in absti
nētia ne immoderata sit prudens
lectoz attendit. R̄ndeo q̄ nō labo
res. nō veratōes. nō p̄inde abbre
uiatōez istā vite corporal. tantundē
cōsiderat quantū ne sensus efficiāt
hebetes ac stolidi p̄ excessiuā in ie
iunio aut fletu abundantiam. et vt
nō ex cōti rōis iudiciū euertat. sen

abstinētia carnāl

sib⁹ etem̄ vehemēter lesis ledit exin/
de rōis vsus p̄pter cōnexionē mutu
am p̄ statu p̄nti sensus ad intellēm.
Sic credo quantūlibz abstinētie
rigor dūmodo sana et integra sen
suū viuacitas et iudiciū rōis imper
turbatū maneat salua erūt oīa. **N**u
vero si oīa hanc sensuū ⁊ rōis in
tegritatez aliq̄s sup̄ior a subdītis
extorquet abstinētiā etiam in die
veneris sancta et si nō p̄ impari pō
tētia tolerandi qm̄ nō oīa possum⁹
ille dissimiliter onera abstinēdi diui
dat singulis. put op⁹ h̄nt. **A**ffirmo
q̄ iam nō discretor sed destrutor.
nō tutor sed tortor habend⁹ est et
tanq̄ pernicioza pestis declinand⁹.
Nam qd̄ fit in subito leso semel rō
ne ex sensuū p̄turbatōe? Reddit siq̄
dē hebes. asper attonit⁹ et intracta
bilis velut aīal brutū nec iāz rōis
vsu ducit sed furoris et insipietie cu
iusdaz bestialis impetu circūagitat⁹
et raptatur. **R**uit postremo in hanc
desperate p̄ditiōis foueā vt sibi sa
piens videat q̄ stolid⁹ est. se duce
esse vult q̄ cec⁹ est. et q̄ p̄p̄i inops
ē et salubris cōsiliū alieno p̄suls obe
dire recusat. **C**ur ita? qz iā ambulat
in magnis et mirabilib⁹ sup̄ se. **I**ā
q̄ reuelatōib⁹ insolitis ⁊ miraculis
faciēdis se cogitat idoneū. **I**āz so
mnia. iam fantasias oēs portētuo
sas p̄uisionib⁹ auctēticiis acceptat.
Iā deniq̄ nisi misēat ex alto deus
p̄rim⁹ est corruē e monte illo ad q̄
angel⁹ ascendit. et descendit diabo
lus. **V**idetis q̄ nēcaria sit in rōib⁹

pia discretio et discreta pietas q̄
subditos velut attrahē cordas nec
mollesce nimis sinat nec lentescere
p̄ desidia. nec supra modū tēdat ne
rumpat p̄ stoliditatē et insipientiaz
Opus p̄fecto plenū difficultatis.
plenū p̄culi et multe vigilie h̄ me/
riti grādis et laudis excelle. nec de
erit pie postulantiū vñctio spūs q̄
docet de omib⁹ **E**t his ad extremū
perpendere fas est q̄periculosa sit
indiscretis solitudo. quia cū cecide/
rint nō habent subleuantē. **S**ecus
in religionib⁹ bñ institutis reperit̄.
Hec habuit vt dicerē sup questione
p̄posita de non esu carniū. quanq̄
breuitatis amor quedā intacta et
quedā nup tacta deserē cōpulerit.
Hec est laudabilis et in discretionē
libera sanctorū patrum abstinentia.
quā et si peccator et secularis imita
ri nō valeo aut nō satis volo. vene
roz tñ in alijs āmīroz et colo vene/
randam insup colendam q̄ libens
denuncio et libera voce defendo.
Sp̄eo equidē ex hac pia sedulitate
fructū orationū suarū mibi p̄futurū
apud illū qui iussit ne grauarentur
corda n̄ra in crapula et ebrietate.
dñm n̄rm **I**hm xp̄m qui est bñdict⁹
in secula seculorū Amen

Explicit tractat⁹ de non esu carniū
carthusien.

Sequuntur quedā p̄posi

tiones excerpte de lectōne cancella
rii parisi. Anno dñi. Mccccxc. apud
sanctū Victorem occasiōe cuiusdā
dubitationis in facto vni⁹ militis
carthusiensis

Qonuertam⁹ nūc sermonē
ad decisionē p̄dictē du/
bitationis l̄ralis de velli/
catione spicaz alienaz
per discipulos xp̄i. an scz il ic fuerit
vera ratio. et ex cōsequēti ad restitū
tionē fuerit obligatio **I**ntroducū
hec dubitatio qz l̄ralis est. **E**t vt in
q̄sitōib⁹ aliq̄b⁹ nouit̄ factis fiat aliq̄
satisfactio de obligatis ex furto vl
mutuo. si p̄ religionis ingressū sint
immunes a soluendo. **S**upponam⁹
in p̄mo descriptionē furti. **F**urtum
est cōtractatio rei aliene inuito dño
Hec est succincta et genēralis fur
ti descriptio. cui⁹ declaratio patere
poterit ex corollarijs sequētib⁹ sup/
ponēdo qd̄ dominū rez ē duplex.
vnū diuinū. aliud hūanū. **H**ūanū ē
duplex naturale et ciuile seu politicū
de p̄o scriptū est de deo. **D**ñs vni/
uersorū tu es. de altero dicit apl⁹
qd̄ om̄ia n̄ra sunt. **E**t xp̄s. **P**rimū
querite regnū dei et iustitiā eius et
hec oia adiicient vobis **D**e tertio
scribūt ip̄e leges ciuiles et canoni/
ce sicut etiā sc̄ptura sacra sepe ome/
morat. **P**rimū fundat̄ in titulo cre
ationis et gubernatōis rez. sc̄dm
in titulo caritatis et iusticie tertium
in regulis legis ciuilis et canonice